

ÖVNINGSFÖRSKOLOR VID KARLSTADS UNIVERSITET

ÖVNINGSFÖRSKOLEOMRÅDEN, KONCENTRATION OCH SEMINARIER

Övningsförskolorna kommer att ingå i ett antal övningsförskoleområden. De olika områdena ska ha en likvärdig koncentration och ta emot sex till tio studenter. En enskild förskola ska dock kunna ta emot minst två studenter och ha minst två avdelningar eller motsvarande. På alla övningsförskolor ska ett erfarenhetsutbyte kunna ske mellan studenter till exempel i form av auskultationer, gemensam reflektionstid eller annat.

I varje övningsförskoleområde bildas ett nätverk som består av sex till tio studenter, sex till tio lokala lärarutbildare (LLU), en till två lärarutbildare från universitetet och en VFU samordnare som antingen finns i övningsförskoleområdet eller fungerar som övergripande kommunal VFU-samordnare. Detta nätverk följer om möjligt studenten genom alla fyra VFU-perioderna för att skapa kontinuitet och fokus på studenternas professionsutveckling. För att studenterna ska få erfarenhet av olika förskolor kommer ett byte av övningsförskola att ske under någon av VFU-kurserna under utbildningen, detta byte sker inom övningsförskoleområdet.

För att ge möjlighet till erfarenhetsutbyte och kollegialt lärande mellan studenter och LLU:er inom de olika övningsförskoleområdena ska ett seminarium i respektive område hållas en gång per termin där alla studenter som gör VFU den aktuella terminen deltar.

Ansvarig för att organisera seminariet är områdets VFU-samordnare i samarbete med LLU och lärare från universitetet. Temat bestäms i samråd mellan området och lärare från universitetet och ska gå att koppla till något eller några av VFU-kursens lärandemål.

Seminariet sker i zoom eller i någon av områdets lokaler.

Seminariet kan med fördel inledas av föreläsning, text eller film som underlag till efterföljande diskussioner.

BESÖK OCH TREPARTSSAMTAL

Besök och trepartssamtal på övningsförskolan sker under VFU 1 och VFU 4. Detta innebär ett besök på höstterminen och ett på vårterminen. Under VFU 2 och VFU 3 genomförs ett digitalt trepartssamtal.

HANDLEDKOMPETENS

De lokala lärarutbildarna på övningsförskolorna ska ha påbörjat handledarutbildningen inom tre år om man inte redan gått utbildningen. Förskolan bör sträva efter att alla förskolelärare går handledarutbildningen.

VFU-SAMORDNARE

VFU-samordnarens roll är central för att verksamheten med övningsförskolor ska fungera. Dock ser förutsättningarna olika ut i olika kommuner så det är upp till den kommunala huvudmannen att bestämma om varje område i kommunen ska ha en egen samordnare eller om man ska ha en kommunal samordnare som ansvarar för alla kommunens områden.

Varje övningsförskoleområde/kommun utser en VFU-samordnare med ansvar att:

- I samråd med rektor beslutar om vilka förskolelärare på förskolan som ska vara lokala lärarutbildare.
- Placera studenten hos en lokal lärarutbildare.
- Samordna kontakten med studenterna inför VFU:n.
- Ansvara för mottagandet av studenter.
- Ha kontakten med Karlstads universitets VFU-organisation.
- Organisera områdets seminarier tillsammans med universitetets lärarutbildare.
- Ha kontakten med eventuellt kommunala VFU-samordnare.
- Ha regelbunden kontakt med studenterna.
- Delta i övningsförskoleområdets planeringsgrupp.
- Hantera byten av VFU-placering inom området.

PLACERINGSPRINCIP

Placeringsprincip för VFU inom lärarutbildningen vid Karlstads universitet anger att studenter ska placeras med hög grad av kontinuitet men med viss variation. VFU-samordnaren i varje övningsförskoleområde/kommun ansvarar för att studenterna under sin utbildning någon gång får göra ett byte av förskola. Bytet sker inom det aktuella området.

ANSÖKNINGSFÖRFARANDE

Alla kommuner har möjlighet att ansöka om att ha övningsförskoleområden. En liknande ansökningsprocedur har tidigare ägt rum för övningsskolor på grundlärarprogrammet och ämneslärarprogrammet.

- Kommuner söker i första hand med färdiga övningsförskoleområden men det är också möjligt för enskilda förskolor att söka, då placeras man i ett område av Kau.
- Följande frågor kommer att bedömas av en arbetsgrupp på universitet med bred kompetens inom VFU:
 - Vilka förskolor kommer att ingå i övningsförskoleområdet?
 - Varför ansöker ni om att bli övningsförskoleområde och hur har ansökan förankrats hos personalen?
 - Hur många studenter kan respektive förskola ta emot? (Observera att minimigränsen är två studenter).

- Hur ser er plan ut för att låta förskollärarna gå handledarutbildningen?
- Har era förskolor minst två avdelningar eller motsvarande organisation?
- Hur ska ni organisera så att de lokala lärarutbildarna får förutsättningar genomföra sitt uppdrag som handledare?
- Hur kommer er VFU-samordnarroll att organiseras? (Kommer ni att ha en samordnare per område eller en kommunal samordnare med ansvar för alla kommunens områden?)
- Berätta lite om er pedagogiska verksamhet. (Till exempel hur ni har implementerat undervisningsbegreppet i utbildningen, hur ni jobbar med digitalisering med mera).

SAMVERKAN

VFU på övningsförskolor organiseras, utvecklas och kvalitetssäkras i samverkan mellan universitetet och övningsförskolor i en organisationsmodell med tre instanser. Organisationsmodellen främjar samarbete och ett gemensamt ansvarstagande för VFU-kurserna och består av en beslutsfattande styrgrupp, verksamhetsgrupper för en ökad samverkan mellan övningsförskolorna samt en planeringsgrupp på respektive övningsförskola.

Styrgrupp

VFU-samverkansgruppen kommer att fungera som styrgrupp för alla övningskolor och övningsförskolor från och med VT 21. Samverkansgruppen består bl.a. av skolchefsrepresentanter, personal från lärarutbildningen med ansvar för VFU-frågor och dekan för lärarutbildningen. Gruppen planerar strategisk kvalitetsutveckling, fattar övergripande beslut och ansvarar för uppföljning av avtal.

Verksamhetsgrupper

I verksamhetsgruppen ingår en rektor från varje övningsförskoleområde, VFU-samordnare, personal från lärarutbildningen med ansvar för VFU-frågor och VFU-samordnare från de olika övningsförskoleområdena. Grupperna sammanträder en gång per år. Gruppens uppgift är samverka på ledningsnivå mellan övningsförskolorna samt att diskutera och driva gemensamma frågor och dilemman mot styrgruppen.

Planeringsgrupp

Ett planeringsmöte en gång per termin genomförs inom varje övningsförskoleområde. Här deltar LLU, VFU-samordnare, universitetets lärarutbildare och någon av rektorerna enligt ett rullande schema. Mötet syftar till att öka samsynen kring kursinnehåll, lärandemål, handledning och bedömning. VFU-kursansvarig planerar och håller i planeringsmötet.

SKOLHUVUDMANNENS ÅTAGANDE

- Både förskolans ledning och personal ska ha ett starkt intresse av att fungera som övningsförskola.
- Ge förutsättningar så att lokala lärarutbildare får tid till handledning samt kan delta i övningsförskoleområdets seminarier och planeringsmöten.
- Förskolan ska ha en väl fungerande verksamhet.
- De lokala lärarutbildarna på förskolan ska ha gått handledarutbildning 7,5 hp eller vara under utbildning.
- Medverka i aktuella samverkansgrupper.
- Varje övningsförskoleområde/kommun utser en VFU-samordnare.

KARLSTADS UNIVERSITETS ÅTAGANDE

- Karlstads universitet erbjuder kursen Handledarutbildning för lokala lärarutbildare 7,5 hp. Kursen syftar till att utveckla kompetens som handledare, utveckla kunskaper om lärarutbildning och VFU samt att utveckla kunskaper och färdigheter för att arbeta som lokal lärarutbildare. Kursen är kostnadsfri och pågår under ett läsår.
- Karlstads universitet betalar ut en ersättning till övningsförskolan per student och vecka
- Karlstads universitet strävar efter att hålla en tät kontakt med övningsförskolorna för att få en bättre helhetsbild av studentens utveckling samt för att stärka den samlade kompetensen hos lärarutbildningen. Denna samverkan kommer att ske genom:
 - Förskolans planeringsmöte där lärarutbildare deltar för att kunna bistå med relevant information kring exempelvis kursmål, bedömning och studentplacering.
 - Treparsamtal. I samtliga VFU-kurser genomförs trepartssamtal mellan student, lärarutbildare och lokal lärarutbildare med studentens professionsutveckling i fokus. Ett trepartssamtal är strukturerat med tydliga roller för de tre deltagarna och utgår ifrån VFU-kursens lärandemål och studentens självvärdering. Treparsamtalet sker vid ett besök eller digitalt.
 - Leda områdenas seminarier som syftar till ett kollegialt lärande hos studenter.
 - VFU-dag för lokala lärarutbildare. Anordnas en gång per termin och erbjuder nya lokala lärarutbildare en introduktion till uppdraget. Därefter följer ett program med föreläsningar och diskussioner relaterade till förskolan och VFU.
 - Examensarbete. Om det är möjligt kan studenten skriva sitt examensarbete utifrån övningsförskolans utvecklingsområden. Förskolan stödjer studentens arbete och får sedan ta del av resultatet.